

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

Нана Бакаянова

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

*Методичні вказівки
для здобувачів вищої освіти першого рівня за спеціальністю 081 «Право»
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Одеса
Фенікс
2023

УДК 347.965.0
Б 19

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16 лютого 2023 року)*

*Розглянуто та рекомендовано на засіданні кафедри організації
судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 14 лютого 2023 року)*

Укладач:

Бакаянова Нана Мезенівна – д.ю.н., професор, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7669-0576>

Рецензенти:

Дудченко В. В. – д.ю.н., професор, професор кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія», вчений секретар Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України;

Хотинська-Нор О. З. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури, судоустрою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Бакаянова Нана.

Б 19 Адвокатська діяльність в Україні : метод. вказівки для здобувачів вищої освіти першого рівня за спец. 081 «Право» [Електронне видання] / Н. Бакаянова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 51 с.

ISBN 978-966-928-922-3

Методичні вказівки підготовлені для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» з метою засвоєння ними знань про адвокатську діяльність в Україні.

Містять перелік тем, які розглядаються під час навчання, завдання, які студенти вирішують під час практичної роботи, посилання на законодавство та на рекомендовану наукову літературу.

УДК 347.965.0

ISBN 978-966-928-922-3

© Н. М. Бакаянова, 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Правові основи організації та діяльності адвокатури в Україні.....	5
Тема 2. Загальні засади здійснення адвокатської діяльності в Україні.....	9
Тема 3. Правовий статус адвоката.....	13
Тема 4. Підстави здійснення адвокатської діяльності.....	20
Тема 5. Етичні вимоги до діяльності адвоката.....	24
Тема 6. Основні напрямки адвокатської діяльності.....	27
Тема 7. Гарантії адвокатської діяльності.....	32
Тестові завдання для поточного контролю знань.....	37
Перелік питань для самоперевірки.....	47
Інформаційні ресурси.....	50

ВСТУП

Адвокатська діяльність як вид юридичної діяльності має свої особливості, які обумовлюються законодавчо врегульованими вимогами щодо її здійснення, завданнями адвокатури та її традиціями. Незалежна професійна діяльність адвоката щодо здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги ґрунтується на специфічних принципах діяльності, правилах адвокатської етики, передбачає застосування певного арсеналу способів та засобів захисту прав клієнта. Здобуття глибоких теоретичних знань щодо адвокатської діяльності є необхідною умовою набуття статусу адвоката, є важливим й для всіх майбутніх правників, незалежно від виду юридичної діяльності, адже взаємодія з адвокатами є складовою професійної діяльності судді, нотаріуса, прокурора, слідчого, юрисконсульта.

Навчальна дисципліна «Адвокатська діяльність» дозволяє студентами опанувати знаннями у сфері правового регулювання адвокатської діяльності в Україні, визначити роль Національної асоціації адвокатів України в забезпеченні виконання адвокатами професійних обов'язків, встановити особливості та переваги кожної з організаційних форм адвокатської діяльності, визначити порядок реєстрації адвокатських бюро та адвокатських об'єднань, вимоги до їх статутів, обговорити питання оподаткування адвокатської діяльності, з'ясувати порядок зупинення, припинення та поновлення адвокатської діяльності, знати та пояснювати нормативно визначені підстави та умови цих процедур.

Враховуючи, що договір про надання правової допомоги є єдиною законодавчо визначеною підставою здійснення адвокатської діяльності, у межах навчальної дисципліни передбачені питання, що висвітлюють порядок укладення договору про надання правової допомоги та правила його розірвання, отримання адвокатом гонорару, його види, у тому числі т.зв. «гонорару успіху», поняття фактичних витрат по справі, порядок повернення коштів клієнту. Вивчення основних видів адвокатської діяльності дозволяє встановити специфіку діяльності адвоката-захисника, особливості здійснення адвокатом представництва клієнта в різних видах судочинства, в державних органах, перед фізичними та юридичними особами, сформувати у студентів знання про адвокатську діяльність з надання правової інформації, консультацій і роз'яснень з правових питань, правового супроводу діяльності клієнта, складення заяв, скарг та інших документів правового характеру.

Важливими складовими навчальної дисципліни є теоретичні та практичні проблеми дотримання адвокатами норм адвокатської етики, притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності, питання реалізації прав адвоката при здійсненні адвокатської діяльності, обговорення стану дотримання гарантій адвокатської діяльності в Україні і в сучасному світі в цілому, практичних проблем та шляхів удосконалення гарантій адвокатської діяльності.

Тема 1. Правові основи організації та діяльності адвокатури в Україні

Лекційні питання

1. Поняття адвокатури, її завдання та роль у суспільному житті.
2. Конституційно-правове регулювання діяльності адвокатури в Україні.
3. Національна асоціація адвокатів України: мета, завдання, функції.
4. Членство в Національній асоціації адвокатів України як умова здійснення адвокатської діяльності.

Питання до практичного заняття

1. Поняття адвокатури, її завдання та роль у суспільному житті.
2. Конституційно-правове регулювання діяльності адвокатури в Україні.
3. Мета створення та завдання Національної асоціації адвокатів України.
4. Функції Національної асоціації адвокатів України.
5. Права та обов'язки членів Національної асоціації адвокатів України.
6. Органи Національної асоціації адвокатів України.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Удосконалення законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність в світлі судово-правової реформи.
2. Роль комітетів у реалізації завдань Національної асоціації адвокатів України.
3. Стратегічні напрями розвитку Національній асоціації адвокатів України.
4. Міжнародне співробітництво Національної асоціації адвокатів України.

Кейси

1.

Адвокат Володарський С.В. виявив інтерес до діяльності у складі комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної правової допомоги, яка функціонує при Раді адвокатів Одеської області. Він звернувся із заявою на ім'я Голови Ради адвокатів Одеської області, де зазначив, що є досвідченим адвокатом, із стажем адвокатської діяльності 7 років, відповідає іншим вимогам, встановленим законодавством щодо обрання членів органів адвокатського самоврядування.

Чи має право адвокат Володарський С.В. стати членом комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної правової допомоги та в якому порядку?

2.

12 квітня 2015 р. до дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури надійшла інформація Голови ради адвокатів регіону щодо несплати щорічного внеску на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування адвокатом Левчук Л.Б.

У своїх поясненнях адвокат Левчук Л.Б. звернула увагу на те, що вона не сплатила щорічний внесок з поважних причин: з 10 січня 2015 р. по 2 лютого 2015 р. вона знаходилася у відпустці, а одразу після виходу з відпустки захворіла й була на лікарняному до 10 квітня 2014 р. Адвокат Левчук Л.Б. зазначила, що не заперечує сплатити щорічний внесок та має намір оплатити його до 20 квітня 2015 р.

Чи є підстави для притягнення адвоката Левчук Л.Б. до дисциплінарної відповідальності? Обґрунтуйте відповідь.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 14.08.2012. №148-149.
3. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки: Указ Президента України №231/2021 від 11.06.2021 р. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>
4. Про затвердження Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021 - 2025 роки: Рішення Ради адвокатів України від 2 липня 2021 року №38 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr038871-21#Text>
5. Статут Національної асоціації адвокатів України: затверджений рішенням Установчого з'їзду адвокатів України від 17.11.2012. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf
6. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України: офіц. веб-портал*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
7. Про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги: положення затверджено Рішенням Ради адвокатів України №35 від 17.12.2012 р. URL: <http://document.ua/polozhennja-pro-komisiyu-z-ocinyuvannja-jakosti-povnoti-ta-s-doc160443.html>
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору

захисника) від 16.11.2000 року № 1-17/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>.

9. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30.09.2009 року № 23-пп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09>

10. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) (реєстр. № 1013) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 31.10.2019 року № 4-в/2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004v710-19#Text>.

11. Багатостороння угода країн-учасниць ООН «Основні положення про роль адвокатів». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.

12. Багатостороння угода країни-учасниць Європейського Співтовариства «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.

13. Касадо Кока проти Іспанії: постанова ЄСПЛ від 24.02.1994 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/SO6473>

14. Шепфер проти Швейцарії: постанова ЄСПЛ від 20.05.1998 р. URL: <https://apno.ru/component/wmartalpha/docs/echr1998?Itemid=>

15. Майзит против Росції: постанова ЄСПЛ від 20.01.2005 р. URL: <http://hrlibrary.umn.edu/russian/euro/Rmayzitcase.html>

16. Джон Мюррей проти Об'єднаного Королівства: постанова ЄСПЛ від 28.10.1994 р. URL: <https://european-court.ru/resheniya-evropejskogo-suda-na-russkom-yazyke/myurrej-protiv-soedinennogo-korolevstva-postanovlenie-evropejskogo-suda/>

17. Latimer v. United Kingdom: рішення ЄСПЛ від 31.05.2005 р. URL: https://www.stradalex.com/en/sl_src_publ_jur_int/document/echr_12141-04

18. Грациани-Вейсс проти Австрії: постанова ЄСПЛ від 18.10.2011 р. URL:

<https://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ARB&n=270146#di spwBTfHikkYsM4>

19. Case 2/74 Jean Reyners v. State of Belgium (21/06/1974). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61974CJ0002>

20. Case 33/74 Johannes Henricus Maria van Binsbergen v. Bestuur van de Bedrijfsvereniging voor de Metaalnijverheid (3/12/1974). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:61974CJ0033>

21. Case 71/76 Jean Thieffry v. Conseil de l'ordre des avocats de Paris (28/04/1977). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A61976CJ0071>

22. Case 427/85 Commission of the European Communities v. Federal Republic of Germany (25/02/1988) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61985CJ0427>

23. Case 107/83 *Ordre des avocats au Barreau de Paris v. Onno Klopp* (12/07/1984) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61983CJ0107>
24. Case 292/86 *Claude Gullung v. Conseil de l'Ordre des avocats du Barreau de Colmar et de Saverne* (19 /01/1988) URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61986CJ0292>

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. – 2-ге вид. доповн. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 864 с.
2. Адвокатура Одеси та Одеської області: історичні нариси: монографія / Й. Л. Бронз, Н. М. Бакаянова та ін.; за ред. Н. М. Бакаянної; Національний університет «Одеська юридична академія», Національна асоціація адвокатів України, Рада адвокатів Одеської області. Одеса: Фенікс, 2020. 744 с.
3. Аракелян М. Адвокатура у механізмі надання професійної правничої допомоги (до питання про скасування адвокатської монополії) / М. Аракелян. *Право України*. 2019. № 12. С. 113-130.
4. Аракелян М. Р. Правозахисна діяльність адвокатури: теоретико-правовий ракурс. Одеса : Фенікс, 2018. 386 с.
5. Аракелян М. Р. Роль міжнародно-правових актів у регулюванні адвокатської діяльності. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 383-385.
6. Бакаянова Н.М. Конституційно-правове регулювання діяльності адвокатури у нових реаліях суспільного життя. *Право України*. 2019. № 12. С. 131-145.
7. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.10. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», 2017. 42 с.
8. Бакаянова Н. М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
9. Бакаянова Н. М. Наукові підходи до розвитку адвокатури. Розвиток адвокатури в умовах реформування системи правосуддя: матер. круглого столу (Київ, 15 грудня 2021 р.) / редкол.: О.З. Хотинська-Нор та ін. Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2021. 138 с. С.5-8.
10. Бакаянова Н. М. Генезис та сучасний вимір адвокатського самоврядування в Україні. Адвокатура України: сучасний стан та

перспективи розвитку: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 груд. 2020 р.) / [редкол.: Т. Б. Вільчик (голова) та ін.]. Харків : Право, 2020. С.23-27.

11. Bakaianova N., Svyda O., Demenchuk M., Dzhaburiya O., Fomina O. Advocacy of Ukraine under constitutional reform. *Amazonia Investiga*. 2019. Vol.8. №22P.574-579.

12. Бірюкова А. М. Адвокатура України в умовах глобалізації. Київ : Правоваєдність : Алерта, 2018. 423 с.

13. Вільчик Т. Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Харків : Право. 2015. 400 с.

14. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.

15. Каденко О. О. Правовий статус Національної асоціації адвокатів України : дис...доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. 283 с.

16. Свида О. Г. Стратегія реформування законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність: проблеми розроблення / О. Г. Свида, Т. О. Свида // *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 6 листоп., 2020 р.)* / редкол.: Н. М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса : Фенікс, 2020. С. 405-407

17. Святоцька В. О. Стандарти організації та професійної діяльності адвокатури: порівняльно-правове дослідження. Київ : Ін Юре, 2019. 477 с.

18. Фурса С. Я. Адвокатура крізь призму правової доктрини. *Право України*. 2019. № 12. С. 16-41.

Тема 2.

Загальні засади здійснення адвокатської діяльності в Україні

Лекційні питання

1. Поняття адвокатської діяльності та її види.
2. Принципи адвокатської діяльності.
3. Несумісність адвокатської діяльності з іншими видами діяльності.
4. Організаційні форми адвокатської діяльності.
5. Підстави та умови зупинення, припинення та поновлення адвокатської діяльності.

Питання до практичного заняття

1. Поняття адвокатської діяльності та її види.
2. Принципи адвокатської діяльності.
3. Несумісність адвокатської діяльності з іншими видами діяльності.
4. Організаційні форми адвокатської діяльності.
5. Підстави та умови зупинення, припинення та поновлення адвокатської діяльності.

***Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь
здобувачів вищої освіти***

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Актуальні питання дотримання принципу незалежності здійснення адвокатської діяльності.
2. Принцип верховенства права та його співвідношення з іншими принципами організації та діяльності адвокатури.
3. Міжнародно-правові стандарти організації та діяльності адвокатури.

Кейси

1.

Адвокат Петренко О.О. пройшла навчання в Українській академії медіації, неодноразово брала участь у конференціях та інших заходах, що стосуються медіації. Здійснюючи представництво клієнтки у справі про розірванні шлюбу та розподілу майна подружжя, адвокат запропонувала вирішити правовий спір шляхом медіації. На зустрічі за участю подружжя адвокат Петренко О.О. запевнила, що інтереси обох сторін не постраждають, адже вона буде діяти відповідно до встановлених законом принципів медіації.

Чи відповідають дії адвоката Петренко О.О. вимогам законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність? Якими є принципи медіації та як вони співвідносяться з принципами здійснення адвокатської діяльності?

2.

Адвокат Гришко П.І. протягом двох років працював в акціонерному товаристві юрисконсультантом, при цьому за згодою керівника товариства адреса його робочого місця була зазначена в Єдиному реєстрі адвокатів України як адреса акціонерного товариства. Коли адвокат Гришко П.І. звільнився, вказана адреса ще протягом двох місяців залишалась в ЄРАУ як адреса його робочого місця через те, що він не міг підібрати приміщення та укласти договір оренди. У цей час адвокат надавав правову допомогу звільненим працівникам акціонерного товариства в трудових спорах з цим товариством, адже вважав, що звільнення цих працівників здійснювалось з порушенням чинного законодавства.

Надайте оцінку діям адвоката Гришко П.І. з точки зору дотримання вимог законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Статут Національної асоціації адвокатів України: затверджений рішенням Установчого з'їзду адвокатів України від 17.12. 2012. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf
5. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06. 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
6. Про особливості проходження адвокатами військової або альтернативної (невійськової) служби у період воєнного стану: рішення Ради адвокатів України від 03.03.2022 р. №24. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-24-r-shennya-rau-24_6244383f5d80a.pdf
7. Багатостороння угода країн-учасниць ООН «Основні положення про роль адвокатів». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
8. Багатостороння угода країн-учасниць Європейського Співтовариства «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
9. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії. URL: https://yur-gazeta.com/pdf/Chartia_brand.pdf
10. Рекомендація №R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів від 25.10.2000 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf
11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 10.02.2021 р. у справі № 822/1309/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>.
12. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 14.04.2021 р. у справі № 826/9606/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96933508>.
13. Case of Särgava v. Estonia (Application № 698/19). 16.11.2021. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22002-13472%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22002-13472%22]})
14. Case of Versini-Campinchi and Crasnianski v. France (Application № 49176/11). 16.06.2016. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press?i=003-5408161-6766993>

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг. ред. д.ю.н., проф. С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид., доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.

2. Аракелян М. Р. Правозахисна діяльність адвокатури: теоретико-правовий ракурс. Одеса : Фенікс, 2018. 386 с.
3. Бакаянова Н. М. Про сутність та межі адвокатської незалежності. *Правове життя сучасної України* : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1. С 361-364.
4. Бакаянова Н. М. Форми організації адвокатської діяльності та їх правове регулювання. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 20; МОН України, НУ «ОЮА». Одеса : Гельветика, 2017. С. 14-19.
5. Бакаянова Н. М. Забезпечення діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття*: зб. мат. міжн. науково-практ. конф., Національний університет "Одеська юридична академія", Одеса, 17 червня 2022 р. Т. 2. С. 180-183.
6. Бакаянова Н. М. Межі адвокатського самоврядування. *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: мат. VI Міжнародної науково-практичної конференції*, Чернівці, 21 жовтня 2022 р. С.248-255. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/suchasni_vyklyky_ta_aktualni_problemy_sudovoyi_reformy_v_ukrayini_2022.pdf
7. Бакаянова Н. М. Вимога несумісності адвокатської діяльності з іншими видами діяльності: етико-правовий аспект. *Круглий стіл «Етика правника»*. м. Харків, Нац. юрид. акад. ім. Я.Мудрого. 2019 р. С.5-8.
8. Бірюкова А. М. Принцип пріоритету інтересів клієнта в системі етичних засад адвокатської діяльності. *Вісник кримінального судочинства*. 2017. № 4. С. 121–128.
9. Бірюкова А. М. Реклама адвокатської діяльності як прояв впливу процесу глобалізації. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 8. С. 202–206.
10. Вільчик Т. Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Харків : Право. 2015. 400 с.
11. Демчина Т.Ю. Організаційно-правові засади реалізації принципу незалежності адвокатури. дис. ... д-ра філософії. Харків, 2020. 270 с.
12. Джабурія О. О. Організаційні форми адвокатської діяльності: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2020. 223 с.
13. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.
14. Северин М. К. Принципи адвокатської діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.10. Київ, 2015. 18 с.

Тема 3.

Правовий статус адвоката

Лекційні питання

1. Вимоги до набуття правового статусу адвоката.
2. Порядок набуття права на заняття адвокатською діяльністю.
3. Професійні права та обов'язки адвоката.
4. Правові можливості помічника адвоката та стажиста адвоката.
5. Юридична відповідальність адвоката.

Питання до практичного заняття №1

1. Вимоги до набуття права на заняття адвокатською діяльністю.
2. Кваліфікаційний іспит як необхідна умова набуття статусу адвоката.
3. Інститут стажування в адвокатурі: вимоги до стажиста та порядок проходження стажування.
4. Правовий статус помічника адвоката та організація його роботи.
5. Зміст та значення присяги адвоката та порядок її складення.
6. Свідоцтво про право на заняття адвокатської діяльності та посвідчення адвоката.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Порядок набуття статусу адвоката у країнах ЄС.
2. Порівняльно-правовий аналіз правового положення стажиста та помічника адвоката.
3. Напрямки удосконалення доступу до професії адвоката в Україні.

Кейси

1.

Петренко О.Д. мешкає у м. Харкові та працює на посаді юрисконсульта державного підприємства з липня 2012 року.

У листопаді 2017 року він звернувся із заявою про складання кваліфікаційного іспиту до КДКА Одеської області. У заяві Петренко О.Д. зазначив, що найближчим часом переїжджає до Одеси, де й планує мешкати та здійснювати адвокатську діяльність. Заявник додав до своєї заяви усі передбачені законом документи.

КДКА Одеської області відмовила Петренко О.Д. у допуску до складення кваліфікаційного іспиту. Обґрунтуйте, чи є відповідає вимогам законодавства відмова КДКА Одеської області у допуску до складення Петренком О.Д. кваліфікаційного іспиту?

2.

На помічника адвоката Антонова П.П. було подано скаргу секретарем судового засідання Щукіною Н.Н. з підстав порушення адвокатської етики, образливого ставлення до неї як протягом судового засідання. Зазначені факти підтверджувалися поясненнями інших осіб та технічним записом судового засідання.

Адвокат Лагутіна В.В., в якій працює помічником Антонов П.П., пояснила, що немає жодних зауважень до поведінки помічника, а про обставини, які відбувалися безпосередньо у тому судовому засіданні, вона нічого пояснити не може. Антонов П.П. іноді приймає участь у судових процесах як представник по довіренності, в нього є свої клієнти.

Оцініть дії адвоката та помічника адвоката. Якими мають бути результати розгляду скарги Щукіної Н.Н.?

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
3. Статут Національної асоціації адвокатів України: затверджений рішенням Установчого з'їзду адвокатів України від 17.11.2012 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf
4. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06. 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України*: URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
5. Регламент кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури: затверджено Рішенням адвокатів України №77 від 16.02.2013 р. (зі змінами від 19.03. 2021 р. №23). URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/reglamenti/2021-03-19-reglamenti-23_606ecbe1361c2.pdf
6. Регламент Ради адвокатів регіону: затверджено Рішенням Ради адвокатів України №178 від 25.10.2014 р. (зі змінами від 13.04.2016 р.). URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/reglamenti/2016-04-23-reglamenti-109_57359bc5dee26.pdf
7. Положення про Раду адвокатів України: затверджено Установчим з'їздом адвокатів України 17.11.2012 р. URL: <http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2014.04.26-27-pologennya-pro-rau-pazyu.pdf>
8. Про порядок ведення Єдиного реєстру адвокатів України: Рішення Ради адвокатів України №76 від 17.12.2012 р. (зі змінами від 03.07.2021 р.). URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2018-07-25-poryadki-109_5b597b1f8c28b.pdf

9. Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту, порядок складення кваліфікаційного іспиту та методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні: Рішення Ради адвокатів України №270 від 17 грудня 2013 р. (у редакції 04.11.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/card/vr270871-13>
10. Положення про помічника адвоката: рішення Ради адвокатів України від 25.09.2015 р. № 113 (з подальшими змінами та доповненнями). URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2018-09-08-polozhennya-140_5bbc6f2dba29f.pdf
11. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю: рішення Ради адвокатів України від 01.06.2018 р. № 80. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/files/Rishennya/Polojennya_stajuvannya_14032019.pdf
12. Програма проходження стажування для отримання свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю: рішенням Ради адвокатів України від 21.09.2020 р. № 72. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/programi/2020-09-21-programi-72_5fc64626951c3.pdf
13. Положення про перелік документів та порядок включення адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України : Затверджено рішенням Ради адвокатів України від 01.06.2013 р. №155. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/pologennya/2013.06.01-polozhennya-155.pdf>
14. Про деякі питання пов'язані з проходженням стажування у період воєнного часу: Рішення Ради адвокатів України від 25.03.2022 р. №39. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-25-r-shennya-rau-39_6245befddf4ab.pdf
15. Про особливості допуску до складення кваліфікаційного іспиту в період воєнного часу: Рішення Ради адвокатів України від 25.03.2022 р. №35. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2022-03-25-r-shennya-rau-35_6245bdd262d0d.pdf
16. Лекавічієне проти Литви: Рішення ЄСПЛ від 27.06.2017 р. URL: <https://unba.org.ua/publications/print/2516-rishennya-evropejs-kogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravi-lekavichiene-proti-litvi-vid-27-cherhvnya-2017-roku.html>
17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 17.09.2019 р. у справі № №320/5653/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84462122>
18. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 16.04.2020 р. у справі № 640/8582/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88832492>
19. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 2.07.2020 р. у справі № 813/2876/18. Єдиний

державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90155115>

20. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 10.02.2021 р. у справі № 822/1309/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95439673>

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянкової Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук ; 12.00.10. Одеса, 2017. 395 с.
3. Бакаянова Н.М. Перспективи розвитку інституту стажування за законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність. *Юридичний вісник*. №4. 2013. С. 59-63.
4. Бакаянова Н. М. Допуск до професії адвоката за проектами Закону «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Матеріали круглого столу: 5 жовтня 2018 р.* Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса , 2018. С.2-5.
5. Бакаянова Н. М. Правові та етичні аспекти діяльності помічника адвоката та стажиста адвоката. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матеріали XI Міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Одеса, 12 листопада 2021 р.) / редкол. Н.М. Бакаянова (голова) та інші. Одеса: Фенікс, 2021. С. 332-342.
6. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.
7. Свида О. Г. До питання щодо вдосконалення інституту присяги адвоката в Україні. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу* / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ ОЮА, Півд. регіон. центр НАПрН України. Одеса: Фенікс, 2014. Т. 1. С. 197-199.
8. Пацкан Н. В. Організаційно-правові засади доступу до адвокатської діяльності : дис. ... канд.. юрид. наук: 12.00.10. Київ, 2019. 208 с.
9. Храпенко О. О. Проблемні питання щодо стажування для майбутніх адвокатів. *Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу* / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ ОЮА, Півд. регіон. центр НАПрН України. Одеса: Фенікс, 2014. Т. 1. С. 208-210.

Питання до практичного заняття №2

1. Професійні права адвоката.
2. Професійні обов'язки адвоката.

3. Адвокатський запит.
4. Адвокатська таємниця.
5. Вимоги до адвокатів, адвокатських бюро, адвокатських об'єднань у сфері фінансового моніторингу.
6. Дисциплінарна відповідальність адвоката.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Проблеми реалізації адвокатами права на збір інформації по справі.
2. Інститут адвокатської таємниці в історії адвокатури.
3. Оподаткування адвокатської діяльності в Україні.
4. Судова практика оскарження рішень дисциплінарних палат КДКА: правовий аналіз.

Кейси

1.

До адвоката Левченко Д.А. звернувся клієнт за консультацією, у ході якої адвокат прийшов до висновку про причетність клієнта до легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Наступного дня до адвоката Левченко Д.А. звернулися співробітники правоохоронних органів, які запропонували адвокату надати інформацію щодо питань, з яких до адвоката звернувся клієнт, адже це може бути важливим для розслідування тяжкого злочину.

Чи може адвокат надати вказану інформацію? Чи є зазначена інформація адвокатською таємницею? Як можна скоєння злочинів над розголошенням адвокатської таємниці?

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.14 р. №1702-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>
4. Про внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування (нова редакція): Положення від 03.02.2017 р. №4(із змінами, внесеними Рішенням Ради адвокатів України від 03.07.2021 р. №50). URL:

https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2021-07-03-polozhennya-50_60f5363ddc8c6.pdf

5. Порядок підвищення кваліфікації адвокатами України: рішення Ради адвокатів України від 03.07.2021 р. №63. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/poryadki/2021-07-03-poryadki-63_60f53b3b70d63.pdf

6. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09.06. 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України*: URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.

7. Про затвердження роз'яснень щодо гарантій адвокатської діяльності та окремих умов дисциплінарної відповідальності: рішення Ради адвокатів України від 26.02.2016 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr074871-16#Text>.

8. Про затвердження роз'яснення щодо можливості притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності під час зупинення його права на заняття адвокатською діяльністю: Рішення Ради адвокатів України від 10.06.2016 р. № 126. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-06-10-r-shennya-rau-126_577cdd6a1a365.pdf.

9. Про комісію з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги: положення затверджено Рішенням Ради адвокатів України №35 від 17.12.2012 р. URL: <http://document.ua/polozhennja-pro-komisiyu-z-ocinyuvannja-jakosti-povnoti-ta-s-doc160443.html>

10. Про затвердження роз'яснення щодо належності до адвокатської таємниці будь-якої інформації, яка стала відома адвокату під час здійснення ним представництва інтересів клієнта, та щодо права на розголошення такої інформації без згоди клієнта: Рішення Ради адвокатів України від 04-05.07.2014 р. №59. *Вісник Національної асоціації адвокатів України*. 2014. №4/5 (5). С.11.

11. Про затвердження Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність: Рішення Ради адвокатів України №120 від 30.08.2014. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2019-11-15-polozhennya-149_5def76cbc81de.pdf

12. Про затвердження роз'яснення щодо формалізації скарг стосовно неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність: Рішення Ради адвокатів України від 25.10.2014 р. №183. *Вісник Національної асоціації адвокатів України*. 2014. №9 (9). С.10-11.

13. Рішення ЄСПЛ з прав людини від 19 вересня 2002 р. у справі «Тамосіус (Tamosius) проти Об'єднаного Королівства» № 62002/00. URL: http://www.echr.coe.int/Documents/Reports_Recueil_2002-VIII.pdf.

14. Рішення ЄСПЛ з справ людини від 19 жовтня 2010 р. у справі «Озпінар проти Туреччини» (Özpinar v. Turkey) № 20999/04 : URL:

<http://hudoc.echr.coe.int/app/conversion/pdf/?library=ECHR&id=003-3308450-3696102&filename=003-3308450-3696102.pdf>

15. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 5.11.2018 р. у справі №820/1538/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77661749>.

16. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 28.03.2019 р. у справі № 820/6324/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80806817>

17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 2.09.2019 р. у справі № 520/3939/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84077152>

18. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 27.11.2019 р. у справі № 160/3114/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85964928>

19. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 29.04.2020 року у справі №807/615/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88986532>

20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 08.05.2020 р. у справі №819/501/16. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89136757>

21. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 24.06.2020 р. у справі № 821/890/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90029757>

22. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо адвокатської таємниці: рішення ВКДКА № VII-010/2020 25 липня 2020 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://vkdka.org/uzagalnennya-distsiplinarnoji-praktiki-kvalifikatsijno-distsiplinarnih-komisij-advokaturi-schodo-advokatskoji-tajemnitsi/>

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н. М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.

3. Бакаянова Н.М. Про основні проблеми інституту підвищення кваліфікації адвокатів. *Актуальні проблеми судово-правової реформи: матеріали круглого столу* // (Одеса, 18 жовтня 2019 р.); ред. кол.: М.Р. Аракелян, Н.М. Бакаянова. 2019 р. С. 54-58.
4. Бакаянова Н.М. Про вдосконалення процедури притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. *Матер. 2-ї міжн. наук.-практ. конф. «Нотаріат, адвокатура, суд, виконавче провадження, актуальні проблеми», присв. 5-річчю ств. каф. нот. та викон. процесу і адвокатури*. Київ, КНУ. 2016. С.195-197.
5. Бакаянова Н. М. Імплементация міжнародних принципів дисциплінарної процедури щодо адвокатів у законодавство України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 1. С. 179–183.
6. Божков В. В. Поняття дисциплінарної відповідальності адвоката *Юридичний науковий електронний журнал*. 2016. № 3. С. 167–170.
7. Джабурія О. О. Організаційні форми адвокатської діяльності: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2020. 223 с.
8. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури . Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.
9. Кісліцина І. О. Особливості дисциплінарної відповідальності адвоката у Німеччині. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 6 листоп., 2020 р.)* / редкол.: Н. М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса : Фенікс, 2020. С. 629-631.
10. Нестерчук Л. П. Деякі питання щодо підвищення кваліфікації адвокатів. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. IX Міжнар. наук.-практ. конф.: (м. Одеса, 15 листоп., 2019 р.)* / редкол.: Н. М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса : Фенікс, 2019. С. 109-112.
11. Фоміна О. І. Відносини адвоката з клієнтом за договором про надання правової допомоги: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2021. 234 с.
12. Чекмарьова Л.Ю. Страхування професійної відповідальності адвоката : автореф. дис.. ... канд.. юрид наук : 12.00.10. Одеса, 2021. 25 с.

Тема 4.

Підстави здійснення адвокатської діяльності

Лекційні питання

1. Договір про надання правової допомоги, його основні умови.
2. Випадки неможливості укладання договору про надання правової допомоги.
3. Порядок припинення договору про надання правової допомоги.
4. Гонорар адвоката, його види. Фактичні витрати по справі.
5. Підтвердження адвокатом повноважень за законодавством України.

Питання до практичного заняття

1. Договір про надання правової допомоги, його основні умови.
2. Випадки неможливості укладання договору про надання правової допомоги.
3. Порядок припинення договору про надання правової допомоги.
4. Гонорар адвоката, його види. Фактичні витрати по справі.
5. Підтвердження адвокатом повноважень за законодавством України.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Гонорар успіху у рішеннях судів України.
2. Ордер як документ, що підтверджує повноваження адвоката.
3. Конфлікт інтересів як підстава відмови в укладенні договору про надання правової допомоги.

Кейси

1.

Адвокат Котов Ю.О. здійснював представництво клієнта в окружному адміністративному суді. Клієнт, який був незадоволений рівнем надання правничої допомоги, просив адвоката розірвати договір, повернути йому оригінали документів та частину грошей.

Адвокат Котов Ю.О. під час зустрічі з клієнтом пояснив йому правову позицію по справі та обґрунтував здійснені процесуальні кроки, запропонувавши продовжити працювати та не припиняти дію договору. Окрім того, адвокат пояснив, що не буде повертати частину гонорару, адже гонорар відпрацьовано ним у повному обсязі, залишилось лише проголошення судового рішення по справі.

Чи вправі адвокат переконувати клієнта не припиняти дію договору? Надайте оцінку конкретній ситуації, проаналізуйте дії адвоката Котова Ю.О.

2.

Обвинувачений В., щодо якого було обрано запобіжний захід взяття під варту, повідомив свого захисника - адвоката К., що він має гроші, які сховані в його квартирі, і що ці кошти він бажає передати адвокату у якості гонорару. В. передав через адвоката листа для своєї приятельки А., в якому просив А. відімкнути квартиру та дозволити адвокатові взяти грошові кошти.

Прибувши разом з А. на квартиру В., адвокат К. в присутності А. вийняв із рамки з фотографією В. гроші, забрав їх та попередив А., щоби про

вона нікому про це не розповідала. Згодом В. звернувся до дисциплінарної комісії адвокатури через непрофесійність захисника.

Дисциплінарна палата встановила, що раніше між обвинуваченим В. і адвокатом К. був укладений договір про надання правової допомоги та сплачено гонорар по даному договору в розмірі 15000 гривень. Проте, на думку адвоката К., зазначена сума не відповідала складності справи; отже, він був вимушений повідомити свого підзахисного про необхідність доплати в розмірі 10 000 гривень по раніше укладеному договору. Обвинувачений В. не заперечував проти цього та пояснив адвокату К., де саме він може взяти необхідну грошову суму.

Висловіть думку стосовно дій адвоката К. з точки зору їх відповідності вимогам законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Чи є у дисциплінарної палати підстави для накладення на адвоката К. дисциплінарного стягнення?

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
3. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
4. Цивільний кодекс України. Відомості Верховної Ради України: Закон України від 2003 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 09.06. 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України: офіц. веб-портал*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
6. Про затвердження Положення про ордер на надання правничої (правової) допомоги у новій редакції: рішення Ради адвокатів України від 12.04.2019 р. №41. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr041871-19#Text>
7. Про практику застосування кваліфікаційно-дисциплінарними комісіями адвокатури дисциплінарного стягнення у вигляді зупинення права на заняття адвокатською діяльністю: Рішення Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури. Київ. 2019. URL: <https://vkdko.org/12265-2/>.
8. Постанова Великої палати Верховного Суду від 06.11.2019 р. у справі № 817/66/16. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86002019>
9. Постанова Верховного Суду у складі Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 18.12.2019 р. у справі № 522/17845/15-ц. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86903542>.

10. Додаткова Постанова Великої Палати Верховного Суду від 19.02.2020 р. у справі № 755/9215/15-ц. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87951334>.
11. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 12.05.2020 р. у справі № 904/4507/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91572017>.
12. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 21.01.2020 р. у справі №280/2635/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94296537>.
13. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного господарського суду від 12.05.2021 р. у справі № 873/79/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/96926789?fbclid=IwAR26PEdI12gplAF4DaNr_mq2LO0wNlCT3VexroYFvgdL490ZEXUSUSusYNU.

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук ; 12.00.10. Одеса, 2017. 395 с.
3. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» : наук.-практ. коментар / за заг. ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновської, О. З. Хотинської-Нор. Алерта, 2019. 346 с.
4. Фоміна О. І. Відносини адвоката з клієнтом за договором про надання правової допомоги: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2021. 234 с.
5. Фоміна О. І. Гонорар успіху як форма винагороди адвоката: перспектива впровадження. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2019. № 1. С. 206-209.
6. Хотинська-нор О. Спеціалізація як перспектива розвитку адвокатури. України. *Право України*. № 12. 2019. С. 84-96.
7. Фурса С. Я., Фурса Є.І. Концепція «гонорар успіху»: актуальні проблеми адвокатури. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 6 листопада 2020 р.)* / редкол. Н. М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса, 2020. С. 36–47.
8. Чекмарьова Л.Ю. Страхування професійної відповідальності адвоката : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.10. Одеса, 2021. 25 с.

Тема 5. Етичні вимоги до діяльності адвоката

Лекційні питання

1. Поняття адвокатської етики, її роль у здійсненні адвокатської діяльності.
2. Загальна характеристика Правил адвокатської етики.
3. Основні принципи адвокатської етики.
4. Дисциплінарна відповідальність за порушення Правил адвокатської етики.

Питання до практичного заняття

1. Поняття адвокатської етики, її значення у діяльності адвоката.
2. Правила адвокатської етики від 09.06.17 р., їх загальна характеристика.
3. Основні принципи адвокатської етики.
4. Відповідальність за порушення Правил адвокатської етики.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Адвокатська етика у мережі Інтернет.
2. Етика взаємовідносин адвоката з судом та іншими учасниками судового процесу.
3. Актуальні питання етичних відносин між адвокатами.
4. Порушення присяги адвоката як вид дисциплінарного проступку.

Кейси

1.

До дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області надійшла скарга громадянина К. на дії адвоката Р. У скарзі було зазначено, що адвокат Р. намагалася підкупити свідків у кримінальній справі, схилила їх до дачі завідомо неправдивих свідчень в суді, вимагала від них відмови від раніше даних показань. Стосовно цих дій адвоката Р. вже порушено кримінальне провадження, яка знаходиться в стадії досудового слідства. Громадянин К. просив притягнути адвоката Р. до дисциплінарної відповідальності.

Рішенням дисциплінарної палати відмовлено в притягненні адвоката Р. до дисциплінарної відповідальності, мотивуючи тим, що факти дій адвоката, про які згадується в скарзі, можуть бути встановлені лише вироком суду. З цих підстав до винесення вироку суду дисциплінарна палата не може звинувачувати адвоката Р. у вчиненні таких дій, які за своєю природою є

злочином, оскільки це виходить за межі компетенції дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

Не погодившись із таким рішенням дисциплінарної палати, громадянин К. подав скаргу на зазначене рішення до Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, зазначивши, що палата незаконно не притягнула адвоката Р. до дисциплінарної відповідальності, оскільки в діях адвоката Р. є порушення, насамперед, законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Яке рішення має прийняти Вища кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури?

Висловіть думку стосовно описаної ситуації.

2.

Підзахисний Юрко І.І. під час конфіденційної бесіди з захисником - адвокатом Денисовим Г.Е. визнав себе винним у скоєнні злочину, проте відмовився визнати вину під час досудового слідства та в суді. Підзахисний наполягав, що обвинувачення не має необхідного об'єму доказів його вини, отже, він має шанс бути виправданим за вироком суду. Юрко І.І. просив адвоката зайняти активну позицію з виявлення обставин, що вказують на його невинуватість, та допомагати йому правильно формулювати доводи під час кримінального провадження.

Яку позицію має зайняти захисник?

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
3. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
4. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 09.06. 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України: офіц. веб-портал*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
7. Багатостороння угода країн-учасниць ООН «Основні положення про роль адвокатів». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
8. Багатостороння угода країн-учасниць Європейського Співтовариства «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
9. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії. URL: https://yur-gazeta.com/pdf/Chartia_brand.pdf
10. Лекавічієне проти Литви: Рішення ЄСПЛ від 27.06.2017 р. URL: <https://unba.org.ua/publications/print/2516-rishennya-evropejs-kogo-sudu-z-prav-lyudini-u-spravi-lekavichiene-proti-litvi-vid-27-chervnya-2017-roku.html>

11. Opinion no. (2013) 16 on the relations between judges and lawyers, adopted by the Consultative Council of European Judges (CCJE) on 13-15 November 2013.

URL: <https://www.csm.it/documents/46647/0/Opinion+No.+16+%282013%29.pdf/427def1a-7614-4cbb-92e8-997bf1462c7e>

12. Про затвердження роз'яснення щодо належності до адвокатської таємниці будь-якої інформації, яка стала відома адвокату під час здійснення ним представництва інтересів клієнта, та щодо права на розголошення такої інформації без згоди клієнта: Рішення Ради адвокатів України від 04-05.07.2014 р. №59. *Вісник Національної асоціації адвокатів України*. 2014. №4/5 (5). С.11.

Рекомендована література

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України: дис. ... д-ра юрид. наук ; 12.00.10. Одеса, 2017. 395 с.
3. Бакаянова Н.М. Про удосконалення нормативного регулювання роз'яснень та офіційного тлумачення Правил адвокатської етики. *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 24-25 жовтня 2019 р.)*; [редкол.: О. В. Щербанюк (голова), А. С. Цибуляк-Кустевич (відпов. секр.) та ін.]. 2019 р. С. 221-223.
4. Bakaianova N. Honesty and good repute of the lawyer in ECHR's judgments. *ECHR'S Jurisprudence in Digital Era: proceedings of the Int. Sci. Conf. (Odessa, May 31-June 1, 2019)*. Odessa Publishing house «Helvetika», 2019. P.172-176.
5. Бакаянова Н.М. Питання загальної та професійної етики в адвокатській діяльності (пам'яті видатної людини - адвоката Йосипа Бронза). *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матер. XII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.)* / ред.кол.: Н. М. Бакаянова (гол.) та ін. Одеса : Фенікс, 2022. 488 с. С. 38-44.
6. Бакаянова Н. М., Кісліцина І.О. Адвокатська етика : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) [Електронний ресурс]. Одеса : Фенікс, 2020. 127 с. Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/14725>
7. Свида О. Г. Окремі аспекти додержання адвокатами етичних правил поведінки. *Вісник Одеської адвокатури. Спеціальний випуск : Адвокатська етика*. Одеса, 2019. С. 46—47.
8. Семенюк І. Я. Моральні засади діяльності інституту адвокатури: теоретико-правовий аспект : дис. .канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2016. 240 с.

8. Таварткіладзе Н.М. Етичні основи діяльності адвоката-захисника: автореф... дис. канд.юрид. наук : 12.00.10 Одеса, 2003. 215 с.
10. Фляжнікова Я. В. Правила адвокатської етики та юридична відповідальність за їх порушення : дис...доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. 251 с.

Тема 6.

Основні напрямки діяльності адвоката

Лекційні питання

1. Захист як вид адвокатської діяльності.
2. Представництво особи як вид адвокатської діяльності
3. Консультативна діяльність адвоката.
- 4.Порядок підтвердження повноважень адвокатом при здійсненні адвокатської діяльності.
5. Перспективи розвитку видів адвокатської діяльності.

Питання до практичного заняття

1. Захист як вид адвокатської діяльності, порядок підтвердження повноважень.
2. Представництво особи як вид адвокатської діяльності, порядок підтвердження повноважень.
3. Роз'яснення та консультації з правових питань.
4. Складання адвокатом документів правового характеру.
5. Діяльність адвокатів як медіаторів, ескроу-агентів та фідучіарна діяльність адвокатів в сучасному світі.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Співвідношення понять "представництво особи" та "професійна правнича допомога".
2. Проблеми законодавчого регулювання здійснення адвокатами захисту від кримінального правопорушення.
3. Адвокатське досьє: зміст та значення.

Кейси

1.

Громадянин Булкін Р.Г. звернувся до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із скаргою на дії адвоката Малявіна Д.П., обґрунтовуючи скаргу тим, що за пропозицією слідчого Петренко О.В. адвокат Малявін Д.П. був присутнім при допиті Булкіна Р.Г. у якості свідка. Слідчий Петренко О.В. запевнив Булкіна Р.Г., що адвокат Малявін Д.П. - справжній професіонал, адже він неодноразово приймав участь у слідчих діях та може надати правову допомогу Булкіну Р.Г. як свідку. Булкін Р.Г. відповів, що він не заперечує, щоби адвокат був присутнім при його допиті.

Через деякий час адвокат Малявін Д.П. зателефонував Булкіну Р.Г. та запропонував заключити договір про надання правової допомоги. Булкін Р.Г. відмовився від укладання договору, мотивуючи тим, що не довіряє адвокату, який співпрацює із слідством та був йому нав'язаний слідчим. Адвокат Малявін Д.П. згадав Булкіну Р.Г., що під час слідчої дії той погодився, щоби адвокат надавав йому правову допомогу, яку зараз Булкін Р.Г. має оплатити.

Чи має Булкін Р.Г. виплатити гонорар адвокату? Обґрунтуйте відповідь.

2.

Адвокат Федірко Т.В. при здійсненні представництва інтересів позивача по цивільній справі Томова С.М. з'ясувала, що відповідачем по справі є Хмельницька О.Д., яка вісім років тому була клієнткою адвоката Федірко Т.В. по іншій цивільній справі.

До початку судового розгляду справи адвокат Федірко Т.В. звернулася до Хмельницької О.Д. із запитанням, чи не заперечує Хмельницька О.Д. проти участі її як представника Томова С.М. у цій справі, адже ця цивільна справа немає відношення до обставин 8-річної давності.

Хмельницька О.Д. відповіла, що розуміє ситуацію та немає жодних заперечень до адвоката. Письмову згоду Хмельницька О.Д. надати відмовилася, адже не бачила у цьому ніякої необхідності.

Після винесення судового рішення у цивільній справі на користь Томова С.М., представник третьої особи на стороні відповідача звернувся до дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури із скаргою на дії адвоката Федірко Т.В., зазначивши, що адвокатом порушено принципи конфіденційності та уникнення конфлікту інтересів.

Висловить свою думку стосовно відповідності підстав притягнення адвоката до відповідальності, які зазначено у скарзі, вимогам законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон від 06.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Кодекс адміністративного судочинства: Закон від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
6. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон від 18.03.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
8. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
9. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 09.06.2017 р. *Національна асоціація адвокатів України*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
10. Багатостороння угода країн-учасниць ООН «Основні положення про роль адвокатів». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
11. Багатостороння угода країн-учасниць Європейського Співтовариства «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.
12. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії. URL: https://yur-gazeta.com/pdf/Chartia_brand.pdf
13. Висновок Конституційного Суду України у справі за зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 20.01.2016 р. 1-в/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001v710-16/sp:java:-:max15>.
14. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05.06.2019 р. у справі № 9901/847/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82703509>
15. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 03.07.2019 р. у справі № 9901/939/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82998288>
16. Постанова Верховного Суду у складі Касаційного господарського суду від 14.11.2019 р. у справі № 910/1669/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85808302>
17. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів об'єднаної палати Касаційного господарського суду від 12.10.2018 р. у справі № 908/1101/17.

- Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77397730>.
18. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 05.12.2018 р. у справі № П/9901/736/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78378934>.
19. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 01.07.2020 року у справі № 320/5420/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90228541>
20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої палати Касаційного кримінального суду від 25.11.2020 р. у справі № 991/6605/20. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93171480?fbclid=IwAR1R0445R2cV4HZLyYe4vO-mQfz_E7O5-yenzuI61Dmlb5lVYQqbIvBlbcM
21. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 11.02.2020 р. у справі № 473/4762/19. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87527271>
22. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 19.02.2020 р. у справі № 813/1770/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87712033>
23. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 05.03.2020 р. у справі №813/4038/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88062642>.

Рекомендована література

1. Аракелян М. Р. Удосконалення законодавчих основ адвокатської діяльності в Україні: до питання представлення адвокатами у суді інтересів громадян. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. Т. 22. МОН України, НУ «ОЮА». Херсон : Гельветика, 2018. С. 5-11.
2. Аракелян М. Представництво як форма участі адвоката в цивільному судочинстві Франції і Великобританії. *Генезис публічного права: від становлення до сучасності : зб. наук. пр. / за ред. С. В. Ківалова [та ін.] ; Півд. регіон. центр НАПрН України, МОН України, Європ. орг. публ. права, НУ ОЮА, Миколаїв. навч. центр [та ін.].* Миколаїв, 2010. С. 7-9.
3. Аракелян М. Р. Правозахисна діяльність адвокатури: теоретико-правовий ракурс. Одеса :Фенікс, 2018. 384 с.
4. Бакаянова Н.М. Актуальні питання адвокатської діяльності з захисту прав інтелектуальної власності. *Актуальні проблеми інтелектуального права: матер. першої всеукр. наук.-практ.конф. (Львів, 23 вересня 2016 р.)*. Львів: Юрид. ф–т Львів. нац. ун–ту ім. І.Франка, 2016. С. 45-48.

5. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
6. Бакаянова Н.М. Теоретичні основи представництва в судах як виду адвокатської діяльності. *Visegrad journal on human rights*. №1/1. 2016. р.30-35.
7. Бакаянова Н.М. Запровадження нових видів адвокатської діяльності: теоретичні та практичні питання. *Актуальні проблеми судового права: матеріали Всеукр.наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. Івана Єгоровича Марочкіна* (Харків, 20 квітня 2017). С.24-27.
8. Бакаянова Н. М. Проблеми законодавчого визначення функцій адвокатури. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: матер. X Міжнар. наук.-практ. конф.: (м. Одеса, 06 листопада 2020 р.)* / редкол.: Н.М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса: Видавництво ПП «Фенікс», 2020. 718 с.
9. Біцай А. В. Участь адвоката в медіації. К. : Алерта, 2017. 260 с.
10. Бакаянова Н. М. Професійна правнича допомога в Україні: теоретико-правовий аспект. *Міжнародна науково-практична конференція «Професійна правнича допомога: сучасний підхід»*. Київ, Академія адвокатури України, 11 грудня 2019 р. С.7-9.
11. Бакаянова Н. М. Безоплатна правова допомога. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19 : Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С.46-47.
12. Бакаянова Н. М., Каденко О.О. Деякі аспекти адвокатської діяльності з захисту права на медичну допомогу в Україні. *Конституційні засади медичної реформи в Україні : Медико-правов. форум (м. Харків, 6 груд. 2019 р.)*. Харків : Право, 2019. С. 18.
13. Бакаянова Н.М., Деменчук М. О. Актуальні проблеми правового регулювання адвокатської діяльності [Електронне видання] : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2020. 126 с.
14. Варфоломеева Т. В. Защита в уголовном судопроизводстве. Киев: Ин-т адвокатуры при Киев. ун-те им. Тараса Шевченко, 1998. 204 с.
15. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» : наук.-практ. коментар / за заг. ред. М. А. Погорецького, О. Г. Яновської, О. З. Хотинської-Нор. Алерта, 2019. 346 с.
16. Литвин О. Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Знання європейського права*. 2022. №2. С. 76-81.
17. Фоміна О. І. Відносини адвоката з клієнтом за договором про надання правової допомоги: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2021. 234 с.
18. Хотинська-Нор О.З. Правовий статус адвоката у цивільному судочинстві у світлі оновлених положень процесуального законодавства України. Вісник кримінального судочинства. 2018. № 3/2018 URL: http://vkslaw.knu.ua/images/verstka/3_2018_Hotunska_Nor.pdf

Тема 7. Гарантії адвокатської діяльності

Лекційні питання

1. Поняття системи гарантій адвокатської діяльності.
2. Гарантії адвокатської діяльності за законодавством України.
3. Міжнародне законодавство про гарантії здійснення адвокатської діяльності та захист професійних прав адвокатів.
4. Сучасний стан захисту прав адвокатів в Україні.

Питання до практичного заняття

1. Поняття системи гарантій адвокатської діяльності.
2. Гарантії адвокатської діяльності за законодавством України.
3. Міжнародне законодавство про гарантії здійснення адвокатської діяльності та захист професійних прав адвокатів.
4. Сучасний стан захисту прав адвокатів в Україні.

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Актуальні проблеми захисту соціальних прав адвокатів.
2. Діяльність Комітету з захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності Національної асоціації адвокатів України.
3. Гарантії адвокатської діяльності у рішеннях Європейського суду з прав людини.

Кейси

1.

Під час проведення обшуку в приміщенні ТОВ «Юридична компанія «Алексєєнко та партнери». Адвокат Алексєєнко О.Г. наполягав на тому, що оскільки він та його партнери Черемшин П.П. та Кравченко Ю.Є. є адвокатами, то про обшук необхідно повідомити раду адвокатів регіону. Старший слідчий ОВС ГС УМВС Смірнова Е.Г. та слідчий Гордієнко О.О. зазначили, що ТОВ «Юридична компанія «Алексєєнко та партнери» не є адвокатським об'єднанням, здійснює підприємницьку, а не адвокатську діяльність.

Висловіть міркування, чи порушено вимоги законодавства слідчими ОВС ГС УМВС?

Які дії мають здійснити адвокати у даному випадку, якщо вважають, що їх права порушуються?

2.

Адвокат Л. 31 січня 2021 року прибув в аеропорт «Херсон» разом із своїми п'ятьма клієнтами-громадянами Афганістану. При проходженні паспортного контролю на рейс Стамбул-Херсон одного з клієнтів було запрошено співробітниками прикордонного загону для проходження паспортного контролю другої лінії. Адвокат повідомив прикордонника, що є адвокатом та надає правову допомогу зазначеному громадянину Афганістану та членам його родини, надав договори про надання правової допомоги, свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та паспорт громадянина України.

Водночас співробітники Державної прикордонної служби не погодились з цим, зазначивши, що адвокат Л. своїми незаконними діями порушує загальні принципи здійснення адвокатської діяльності, у тому числі й тому, що договори з клієнтами були складені українською мовою, хоча громадяни Афганістану – клієнти розуміють виключно етнічні рідні та офіційні мови Афганістану – пушту і дарі, та розуміють англійську мову на побутовому рівні, а тому Державна прикордонна служба поставила під сумнів дійсність та законність укладених адвокатом договорів про надання правової допомоги.

Крім того, при поверхневому візуальному дослідженні підписи повнолітніх осіб громадян Афганістану, які наявні в угодах та їх особисті підписи на закордонних паспортах, наданих на паспортний контроль при спробі перетину державного кордону України, прикордонники навіть без проведення почеркознавчої експертизи дійшли до висновку, що підписи на угодах про надання правової допомоги останнім не належать та особисто ними не проставлялись, що по своїй суті є ймовірним кримінальним правопорушенням з боку адвоката, оскільки на підставі даних документів він представляє даних іноземців в органах державної влади та судах.

На вимогу старшого зміни про проходження адвокатом паспортного контролю адвокат повідомив, що від проходження паспортного контролю він не відмовляється, але він тут знаходиться не для цього, а тому що є адвокатом та захищає права громадян Ісламської Республіки Афганістан на підставі договорів про надання правової допомоги. Отже, має законні підстави бути присутнім під час проведення контролю другої лінії та на отримання рішення щодо проведення контролю другої лінії.

У відповідь адвокату Л. запропонували покинути приміщення, він відмовився. Після цього адвоката було затримано представниками прикордонної служби, йому наділи кайданки та супроводили до окремого кабінету. Відносно адвоката був складений протокол про адміністративне правопорушення за статтею 185-10 Кодексу України про адміністративні

правопорушення, адвоката було затримано в адміністративному порядку до 3-х годин.

Чи є правомірними дії адвоката? Чи допущено стосовно адвоката порушення гарантій адвокатської діяльності?

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР
URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний Кодекс України: Закон України № 2341-III від 05.04.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 р. №5076-VI. *Голос України*. 2012. 14.08.2012. №148-149.
5. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 09.06.2017 р. *Національна асоціація адвокатів України: офіц. веб-портал*. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
6. Про затвердження роз'яснень щодо гарантій адвокатської діяльності та окремих умов дисциплінарної відповідальності: рішення Ради адвокатів України від 26.02.2016 р. № 74. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr074871-16#Text>.
7. Порядок дій з питань забезпечення гарантій адвокатської діяльності, захисту професійних і соціальних прав адвокатів: затверджено рішенням Ради адвокатів України від 27 липня 2013 року № 183. URL: <http://uaa.org.ua/uploads2/reformuvannya/Poryadok%201.pdf>
8. Про затвердження роз'яснення щодо можливості притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності під час зупинення його права на заняття адвокатською діяльністю: Рішення Ради адвокатів України від 10.06.2016 р. № 126. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-06-10-r-shennya-rau-126_577cdd6a1a365.pdf.
9. Хартія основних принципів європейської адвокатської професії, прийнята Радою адвокатських асоціацій та правничих товариств Європи (The Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE) 25 листопада 2006 р. URL: <http://tomorrowlawyer.org/wp-content/uploads/2017/03/%D0%A5%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%8F.pdf>
10. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Корнєв та Карпенко проти України» від 21 жовтня 2010 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_637#Text
11. *Latimer v. United Kingdom*: рішення ЄСПЛ від 31.05.2005 р. URL: https://www.stradalex.com/en/sl_src_publ_jur_int/document/echr_12141-04
12. *Грациани-Вейсс проти Австрії*: постанова ЄСПЛ від 18.10.2011 р. URL:

<https://www.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc&base=ARB&n=270146#di spwBTfHikkYsM4>

13. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 20.02.2020 р. у справі 803/1690/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87759983>

14. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 08.04.2020 р. у справі № 826/7244/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180564>

15. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 29.04.2020 року у справі № 826/2106/17. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77870763>

Рекомендована література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах / за заг. ред.. д.ю.н., проф.. заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н.М. Розвиток законодавства ЄС у сфері захисту професійних прав адвокатів. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали III Міжнар. наук.-практ.конф. (м. Харків, 16 грудня 2021 р.)*. С.95-97.
3. Бакаянова Н.М. Забезпечення діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття: мат. Міжн. науково-практ. конф. Національний університет "Одеська юридична академія", Одеса, 17 червня 2022 р. Т. 2. С. 180-183.*
4. Bakaianova, N., Kolomiets, V., Lukianenko, T., Lazareva, D., Kadenko, O. State management in the area of ensuring the security of the court and participants in legal procedures. *Journal of Security and Sustainability Issues*, 2020, 10(1), 73-89.
5. Гончаренко В.С. Гарантії професійної діяльності іноземних адвокатів в Україні. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. №4. С.119-127.
6. Звіт про порушення прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні. 2013-2018р. Київ: НААУ, 2018. 43с. URL: [chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kyiv.unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/UNBA_Zahyst_Adv_2018_UKR_WEB\(1\).pdf](chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kyiv.unba.org.ua/assets/uploads/news/zvity/UNBA_Zahyst_Adv_2018_UKR_WEB(1).pdf)
7. Звіт комітету захисту прав адвокатів та дотримання гарантій адвокатської діяльності за 2022 р. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/komitet-zaxistu-prav-advokativ-ta-garantii-advokatskoyi-diialnosti-naau-prezentuje-zvit-pro-diialnist-u-2022-roci>
8. Кравченко М. О. Сучасні виклики в адвокатській діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 9. С. 541-544.

9. Нестерчук Л. П. Правове регулювання гарантій професійної діяльності адвоката на міжнародному та національному рівні. *Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матер. X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 6 листоп., 2020 р.)* / редкол.: Н. М. Бакаянова (голова) та ін. Одеса : Фенікс, 2020. С. 622-626.
10. Khotynska-Nor O., Bakaianova N. Transformation of Bar in Wartime in Ukraine: on the Way to Sustainable Development of Justice (on the Example of Odesa Region). 2022 3(15) Access to Justice in Eastern Europe 146-154. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.2-n000322> (Scopus)

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Закон України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність" був прийнятий 05 липня 2012 р. та набув чинності:

- а) 05 липня 2012 р.;
- б) 15 серпня 2012 р.;
- в) 17 листопада 2012 р. ;
- г) 19 листопада 2012 р.

2. Адвокатура України є:

- а) добровільним професійним громадським об'єднанням, покликаним згідно з Конституцією України сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, юридичних осіб, подавати їм іншу юридичну допомогу;
- б) професійним об'єднанням, покликаним згідно з Конституцією та законами України сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України, іноземних громадян, осіб без громадянства, юридичних осіб, подавати їм іншу юридичну допомогу;
- в) добровільним громадським об'єднанням, покликаним сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України;
- г) державним об'єднанням, покликаним сприяти захисту прав, свобод та представляти законні інтереси громадян України.

3. Адвокатом може бути:

- а) громадянин України, який має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України, стаж роботи у галузі права не менше двох років, володіє державною мовою, склав кваліфікаційні іспити, одержав свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняв Присягу адвоката України;
- б) громадянин України, який має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом магістра права, склав кваліфікаційні іспити, одержав свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняв Присягу адвоката України;
- в) особа, яка має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України або відповідно до міжнародних договорів України дипломом іншої країни, стаж роботи у галузі права не менше двох років, володіє державною мовою, склала кваліфікаційні іспити, одержала в Україні свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняла Присягу адвоката України;
- г) особа, яка має вищу юридичну освіту, підтверджену дипломом України або відповідно до міжнародних договорів України дипломом іншої країни, стаж роботи у галузі права не менше п'яти років, володіє державною мовою, склала кваліфікаційні іспити, одержала в Україні свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю та прийняла Присягу адвоката України.

4. Кваліфікаційно-дисциплінарні комісії адвокатури утворюються:

- а) у складі двох палат - кваліфікаційної та дисциплінарної - для визначення кваліфікаційного рівня осіб, які мають намір займатися та займаються адвокатською діяльністю та для вирішення питань про дисциплінарну відповідальність адвокатів;
- б) для визначення рівня професійних знань осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю, вирішення питань про дисциплінарну відповідальність адвокатів, строком на 3 роки у складі двох палат - атестаційної та дисциплінарної;
- в) для визначення рівня професійних знань осіб, які мають намір займатися адвокатською діяльністю, вирішення питань про дисциплінарну відповідальність адвокатів у Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі строком на 3 роки у складі двох палат - атестаційної та дисциплінарної;
- г) у складі двох палат – атестаційної та дисциплінарної для вирішення питань про дисциплінарну відповідальність адвокатів.

5. Спілки та асоціації адвокатів:

- а) представляють інтереси адвокатів у державних органах і об'єднаннях громадян, захищають соціальні та професійні права адвокатів, здійснюють методичну і видавничу роботу, сприяють підвищенню професійного рівня адвокатів;
- б) представляють собою об'єднання адвокатів, яке діє на засадах добровільності, самоврядування, колегіальності, гласності з ціллю здійснення адвокатами належного захисту прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб;
- в) представляють собою організації, діяльність яких направлена на здійснення методичної і видавничої роботи, сприяння підвищенню професійного рівня адвокатів;
- г) представляють інтереси громадян у державних органах, захищають соціальні та професійні права громадян, здійснюють методичну і видавничу роботу.

6. Адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю, предметом якої є:

- а) суть консультацій, порад, роз'яснень, наданих адвокатом громадянину або юридичній особі;
- б) питання, з яких громадянин або юридична особа зверталися до адвоката, та інші відомості, одержані адвокатом при здійсненні своїх професійних обов'язків;
- в) питання, з яких громадянин або юридична особа зверталися до адвоката, суть консультацій, порад, роз'яснень та інших відомостей, одержаних адвокатом при здійсненні своїх професійних обов'язків;
- г) питання, з яких особа зверталась до адвоката.

7. Гарантії адвокатської діяльності поширюються на:

- а) адвоката, його помічника, посадових осіб і технічних працівників адвокатських об'єднань у вигляді заборони вимагати відомості, що становлять адвокатську таємницю;
- б) адвоката та його помічника у вигляді заборони допиту як свідків з питань, що становлять адвокатську таємницю;
- в) посадових осіб і технічних працівників адвокатських об'єднань у вигляді заборони допиту як свідків з питань, що становлять адвокатську таємницю;
- г) стажиста адвоката у вигляді заборони допиту як свідків з питань, що становлять адвокатську таємницю.

8. До видів безоплатної адвокатської правової допомоги належать:

- а) конституційна;
- б) первинна і вторинна;
- в) правова;
- г) конституційна та правова.

9. Адвокат здійснює представництво щодо:

- а) інтересів фізичних і юридичних осіб, держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в іноземних, міжнародних судових органах, якщо інше не встановлено законодавством іноземних держав, статутними документами міжнародних судових органів та інших міжнародних організацій або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;
- б) інтересів потерпілого при розгляді справи про кримінального правопорушення, прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні;
- в) інтересів фізичних і юридичних осіб у третейських судах при здійсненні цивільного, господарського та кримінально судочинства, а також в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами;
- г) інтересів фізичних в іноземних, міжнародних судових органах, якщо інше не встановлено законодавством іноземних держав, статутними документами міжнародних судових органів та інших міжнародних організацій або міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

10. Адвокат іноземної держави може здійснювати адвокатську діяльність в Україні:

- а) з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про адвокатуру і адвокатську діяльність»;
- б) на підставі сертифікату про вивчення державної української мови;
- в) після, пройденого стажування;
- г) з набуттям стажу роботи в галузі права не менше п'яти років.

11. Адвокат, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, є:

- а) самозайнятою особою;

- б) підприємцем;
- в) фізичною особою підприємцем;
- г) представником.

12. Адвокатське бюро є:

- а) юридичною особою, створеною одним адвокатом, і діє на підставі статуту.
- б) фізичною особою, створеною адвокатами, і діє на підставі статуту;
- в) громадським об'єднанням;
- г) об'єднанням адвокатів.

13. Адвокатське об'єднання є:

- а) юридичною особою, створеною шляхом об'єднання двох або більше адвокатів (учасників), і діє на підставі статуту;
- б) юридичною особою, створеною двома або більше адвокатів (учасників);
- в) юридичною особою, що діє на підставі статуту;
- г) колективом, що діє на підставі статуту.

14. Національна асоціація адвокатів України є:

- а) державною комерційною професійною організацією;
- б) недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування;
- в) адвокатським самоврядним органом;
- г) недержавною комерційною професійною організацією.

15. Гарантії адвокатської діяльності передбачені нормативно-правовими документами:

- а) Конституцією України;
- б) Конституцією України, Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», іншими законодавчими актами України;
- в) Конституцією України, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року;
- г) Конституцією України та Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

16. Адвокату гарантується право на:

- а) рівність прав з іншими учасниками провадження, дотримання засад публічності й свободи в наданні доказів та у доведенні їх переконливості;
- б) забезпечення безпеки під час участі в кримінальному судочинстві у порядку, встановленому законом;
- в) втручання у правову позицію клієнта;
- г) рівність прав з іншими учасниками провадження, дотримання засад публічності й свободи в наданні доказів та у доведенні їх переконливості;

забезпечення безпеки під час участі в кримінальному судочинстві у порядку, встановленому законом; втручання у правову позицію клієнта.

17. «Адвокатура України -, що забезпечує здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, а також самостійно вирішує питання організації і діяльності адвокатури в порядку, встановленому цим Законом»:

- а) державний орган;
- б) недержавний самоврядний інститут;
- в) недержавний самостійний орган;
- г) представницький інститут.

18. Адвокатський запит - це:

- а) усне звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту;
- б) усне або письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правничої допомоги клієнту;
- в) звернення клієнта до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту;
- г) письмове звернення адвоката до органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, громадських об'єднань про надання інформації, копій документів, необхідних адвокату для надання правової допомоги клієнту.

19. Документами, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги, можуть бути:

- а) договір, довіреність, ордер, доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання первинної правової допомоги;
- б) договір про надання правової допомоги, довіреність, доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- в) договір про надання правової допомоги, довіреність, ордер, доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги;

г) усний договір про надання правничої допомоги, довіреність, ордер, доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної будь-якої допомоги.

20. Виключне представництво адвокатом іншої особи в суді передбачено:

- а) ст.59 Конституції України;
- б) ст.131² Конституції України;
- в) ст.63 Конституції України;
- г) всі відповіді є правильними.

21. Відповідно до ст.21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», коли саме адвокат повинен повідомити клієнта про наявний конфлікт інтересів?

- а) не пізніше, ніж через 24 години після того, як адвокат дізнався про наявність конфлікту інтересів;
- б) протягом 3-х днів;
- в) не пізніше, ніж через 7 днів після того, як адвокат дізнався про наявність конфлікту інтересів;
- г) невідкладно.

22. Які документи обов'язково додаються до адвокатського запиту?

- а) посвідчені адвокатом копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги; паспорт адвоката та посвідчення адвоката;
- б) документи, що посвідчують особу адвоката, копія свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю;
- в) посвідчені адвокатом копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордера або доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.
- г) посвідчення адвоката, доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги.

23. Не є дисциплінарним проступком:

- а) порушення присяги адвоката України;
- б) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування;
- в) порушення правил адвокатської етики;
- г) винесення судом або іншим органом рішення не на користь клієнта адвоката.

24. Який вид дисциплінарного стягнення може бути застосований до іноземного адвоката?

- а) виключення з Єдиного реєстру адвокатів України;
- б) позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України;

- в) зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року;
- г) всі варіанти правильні.

25. Адвокат зобов'язаний при розірванні договору про надання правової допомоги:

- а) повернути клієнту отримані від нього документи ;
- б) поінформувати клієнта щодо виконаної адвокатом роботи;
- в) передати клієнту копії процесуальних документів, наявних у адвоката;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

26. Що не відноситься до документів, що посвідчують повноваження адвоката на надання правової допомоги?

- а) договір про надання правової допомоги;
- б) посвідчення адвоката;
- в) довіреність;
- г) ордер.

27. Адвокатська діяльність здійснюється на підставі:

- а) угоди;
- б) довіреності;
- в) договору про надання правової допомоги;
- г) домовленості.

28. Хто затверджує типову форму ордеру адвоката?

- а) Рада адвокатів України;
- б) Національна асоціація адвокатів України;
- в) Рада адвокатів регіону;
- г) З'їзд адвокатів України.

29. Адвокату забороняється укладати договір про надання правової допомоги, якщо:

- а) доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката;
- б) адвокат брав участь у відповідному провадженні, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом;
- в) адвокат надає правову допомогу іншій особі, інтереси якої можуть суперечити інтересам особи, яка звернулася щодо укладення договору про надання правової допомоги;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

30. Формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту є:

- а) гонорар;
- б) заробітна плата;

- в) ставка;
- г) всі варіанти відповідей правильні.

31. З якого моменту зупиняється право на зайняття адвокатської діяльності у зв'язку з визнання адвоката за рішенням суду недієздатним або обмежено дієздатним?

- а) з дня набрання законної сили відповідним рішенням суду;
- б) з дня винесення відповідного рішення судом;
- в) з дня встановлення ознак недієздатності або обмеженої дієздатності адвоката;
- г) з дня закінчення строку подачі касаційної скарги на рішення суду.

ANSWER: А.

32. В якому випадку інформація або документи можуть втратити статус адвокатської таємниці?

- а) після спливу строку позовної давності;
- б) після закінчення строку дії договору про надання правової допомоги, укладеного між адвокатом та його клієнтом;
- в) за письмовою заявою клієнта (особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підстав);
- г) після спливу строку позовної давності; після закінчення строку дії договору про надання правової допомоги, укладеного між адвокатом та його клієнтом; за письмовою заявою клієнта (особи, якій відмовлено в укладенні договору про надання правової допомоги з передбачених Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» підстав).

33. Обов'язок доказування вчинення адвокатом дисциплінарного проступку у дисциплінарному провадженні покладається на:

- а) особу, яка ініціює питання про дисциплінарну відповідальність адвоката;
- б) адвоката, стосовно якого розглядається справа;
- с) члена дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, який здійснює перевірку;
- г) дисциплінарну палату кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.

34. В якому випадку неявка представника ради адвокатів регіону не перешкоджає проведенню відповідної процесуальної дії щодо адвоката?

- а) за умови завчасного повідомлення ради адвокатів регіону;
- б) за умови попереднього повідомлення ради адвокатів регіону;
- в) за умови неможливості участі представника ради адвокатів регіону;
- г) у жодному випадку.

35. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката, має бути обов'язково присутній:

- а) голова ради адвокатів відповідного регіону;
- б) представник ради адвокатів регіону;
- в) представник Ради адвокатів України;
- г) інший адвокат.

36. Яка з цих вимог не висувається до особи, яка має намір набути статус адвоката відповідно до ст. 6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»?

- а) наявність повної вищої юридичної освіти;
- б) стаж роботи в галузі права не менше двох років;
- в) складення кваліфікаційного іспиту;
- г) вік - не молодший двадцяти п'яти років.

37. До якої відповідальності можна притягнути адвоката за порушення Правил адвокатської етики ?

- а) дисциплінарної;
- б) адміністративної;
- в) кримінальної ;
- г) цивільно-правової.

38. Що являється підставою для зміни розміру гонорару?

- а) вимога клієнта;
- б) складність справи;
- в) визначені в договорі підстави;
- г) вимога адвоката.

39. Протягом якого терміну адвокат, який створив адвокатське бюро письмово повідомляє відповідну раду адвокатів регіону про створення, реорганізацію або ліквідацію адвокатського бюро?

- а) у той же день;
- б) не пізніше наступного дня;
- в) протягом 3-х днів;
- г) протягом 5-ти днів.

40. Хто, окрім клієнта, є стороною договору про надання правової допомоги, який укладається з адвокатським бюро?

- а) адвокатське бюро;
- б) адвокат, який уповноважений статутом адвокатського бюро;
- в) адвокат, який є засновником адвокатського бюро;
- г) адвокат, якого адвокатське бюро залучає на підставі цивільно-правової угоди для виконання доручення клієнта.

41. Правова позиція адвоката по справі:

- а) формується самостійно, незалежно від побажань клієнта;
- б) завжди формується відповідно до волевиявлення клієнта;
- в) співпадає з позицією клієнта, крім випадків самообмови клієнта;
- г) визначається відповідно до позиції клієнта, проте може бути самостійно змінена адвокатом, якщо не знайде свого підтвердження.

42. Подання адвокатом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", інформації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення:

- а) є порушенням адвокатської таємниці;
- б) не є порушенням адвокатської таємниці;
- в) не є порушенням адвокатської таємниці, якщо така інформація подана за згодою клієнта;
- г) не є порушенням адвокатської таємниці, якщо розголошенням такої інформації не призвело до вчинення шкоди клієнту.

43. Яка з цих видів діяльності є сумісною з діяльністю адвоката?

- а) діяльність у складі Центральної виборчої комісії;
- б) діяльність у науковій сфері, за яку особа отримує винагороду;
- в) діяльність у складі Вищої ради правосуддя;
- г) судово-експертна діяльність.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Поняття адвокатури та її завдання.
2. Конституційно-правове регулювання діяльності адвокатури України.
3. Принципи організації та діяльності адвокатури.
4. Принцип верховенства права в діяльності адвокатури.
5. Законність як принцип адвокатської діяльності.
6. Незалежність як принцип організації та діяльності адвокатури.
7. Конфіденційність як принцип адвокатської діяльності.
8. Принцип уникнення конфлікту інтересів в адвокатській діяльності.
9. Форми організації адвокатської діяльності в Україні.
10. Порядок реєстрації адвокатських бюро та адвокатських об'єднань.
11. Поняття Єдиного реєстру адвокатів України та відомості, які до нього вносяться.
12. Порядок ведення Єдиного реєстру адвокатів України.
13. Поняття та завдання адвокатського самоврядування.
14. Організаційні форми адвокатського самоврядування.
15. Принципи здійснення адвокатського самоврядування.
16. Фінансове забезпечення органів адвокатського самоврядування.
17. Поняття та структура Національної асоціації адвокатів України.
18. Завдання Національної асоціації адвокатів України.
19. Основні напрямки діяльності Національної асоціації адвокатів України.
20. Права та обов'язки членів Національної асоціації адвокатів України.
21. Склад та повноваження ради адвокатів регіону.
22. Завдання та повноваження кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
23. Порядок проведення засідань кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
24. Склад та повноваження комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання адвокатами безоплатної правової допомоги.
25. Склад та повноваження кваліфікаційної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
26. Склад та повноваження дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
27. Ревізійна комісія адвокатів регіону: порядок обрання, склад та повноваження.
28. Завдання та порядок обрання Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
29. Повноваження Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
30. Порядок проведення засідань Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури.
31. Склад та порядок обрання Ради адвокатів України.
32. Повноваження Ради адвокатів України.
33. Принципи здійснення адвокатського самоврядування.

34. З'їзд адвокатів України як вищий орган адвокатського самоврядування України.
35. Повноваження з'їзду адвокатів України.
36. Обов'язковість рішень органів адвокатського самоврядування.
37. Вимоги до адвоката України.
38. Вимоги щодо несумісності з діяльністю адвоката.
39. Порядок допуску до складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.
40. Порядок складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.
41. Методика оцінювання результатів складення кваліфікаційного іспиту для набуття права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.
42. Зміст та значення присяги адвоката України.
43. Свідectvo про право на заняття адвокатською діяльністю та посвідчення адвоката.
44. Помічник адвоката, його правове положення.
45. Правовий статус стажиста адвоката.
46. Порядок проходження стажування в адвокатурі.
47. Професійні права та обов'язки адвоката.
48. Порядок підвищення кваліфікації адвокатів.
49. Адвокатська таємниця.
50. Порядок набуття адвокатом іноземної держави права на заняття адвокатською діяльністю в Україні.
51. Підстави для відмови у включенні адвоката іноземної держави до Єдиного реєстру адвокатів України.
52. Відповідальність адвоката іноземної держави, який здійснює адвокатську діяльність в Україні.
53. Поняття та зміст адвокатського запиту.
54. Поняття та види адвокатської діяльності.
55. Підстави здійснення адвокатської діяльності.
56. Форма та зміст договору про надання правової допомоги.
57. Підстави для відмови в укладенні договору про надання правової допомоги.
58. Припинення, внесення змін або розірвання договору про надання правової допомоги.
59. Ордер адвоката.
60. Порядок ведення реєстру ордерів за законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність.
61. Поняття гонорару адвоката, порядок його визначення та оплати.
62. Надання адвокатом безоплатної правової допомоги за законодавством України.
63. Адвокат як суб'єкт первинного фінансового моніторингу.
64. Гарантії адвокатської діяльності.
65. Захист професійних прав адвокатів за законодавством України.
66. Громадські об'єднання адвокатів.

67. Підстави та строк притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.
68. Поняття та види дисциплінарної відповідальності адвоката.
69. Поняття та стадії дисциплінарного провадження в адвокатурі.
70. Перевірка відомостей про дисциплінарний проступок адвоката.
71. Порухення дисциплінарної справи стосовно адвоката.
72. Розгляд дисциплінарної справи стосовно адвоката.
73. Прийняття рішення у дисциплінарній справі стосовно адвоката.
74. Порядок та строки оскарження рішення у дисциплінарній справі стосовно адвоката.
75. Підстави та порядок зупинення адвокатської діяльності.
76. Поновлення права на заняття адвокатською діяльністю.
77. Підстави та порядок припинення права на заняття адвокатською діяльністю.
78. Ініціювання притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.
79. Соціальний захист адвоката та його помічника.
80. Загальна характеристика Правил адвокатської етики, їх структура.
81. Поняття та значення адвокатської етики у професійній діяльності адвоката.
82. Основні принципи адвокатської етики.
83. Відповідальність адвоката за порушення правил адвокатської етики.
84. Захист від кримінального обвинувачення як вид адвокатської діяльності.
85. Представництво адвокатами осіб у судах за законодавством України.
86. Надання адвокатами консультацій та роз'яснень з правових питань.
87. Складання адвокатами заяв, скарг та інших документів правового характеру як вид адвокатської діяльності.
88. Участь адвоката в медіації.
89. Перспективи здійснення адвокатами фідучіарної діяльності та діяльності ескроу-агентів.
90. Міжнародні стандарти здійснення адвокатської діяльності.

Інтернет – джерела, необхідні для вивчення дисципліни:

1. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&> сайт Європейського суду з прав людини
2. <http://portal.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України
3. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> – сайт Конституційного Суду України
4. <http://www.court.gov.ua> – сайт «Судова влада України»
5. <https://minjust.gov.ua> – сайт Міністерства юстиції України
6. <https://legalaids.gov.ua> – сайт Координаційного центру з надання безоплатної правової допомоги
7. <https://unba.org.ua> – сайт НААУ
8. <https://erau.unba.org.ua> – Єдиний реєстр адвокатів України
9. <https://legalaids.gov.ua/advokatam/reestr-advokativ>– реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу
10. <http://unba.odessa.ua> – сайт Ради адвокатів Одеської області

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Нана Мезенівна БАКАЯНОВА

АДВОКАТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Методичні вказівки

*для здобувачів вищої освіти першого рівня за спеціальністю 081 «Право»
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Електронне видання

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 3,06.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com